

تبیین جایگاه بخش کشاورزی [وضع موجود و چشم اندازها]

فرازهایی از سخنان وزیر محترم جهاد کشاورزی
در مجلس شورای اسلامی

مرکز روابط عمومی و اطلاع رسانی وزارت جهاد کشاورزی
اردیبهشت ماه ۱۳۹۳

تبیین جایگاه بخش کشاورزی [وضع موجود و چشم اندازها]

ناشر: مرکز روابط عمومی و اطلاع رسانی وزارت جهاد کشاورزی (ضمیمه پیام جهاد کشاورزی)
تهیه و تنظیم: اداره انتشارات
تاریخ انتشار: فروردین سال ۱۳۹۳
نشانی: تهران - خیابان ولی عصر (عج) - خیابان بزرگمهر - پلاک ۱۲
تلفن: ۶۶۴۱۲۵۲۸ داخلی ۱۱۲
تلفکس: ۶۶۴۶۸۳۵۰
پایگاه اطلاع رسانی (وب): www.pr.maj.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

◆ مقدمه:

مهندس حجتی، وزیر جهاد کشاورزی روز بیستم فروردین ماه سال ۱۳۹۳ با حضور در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی، سیاست‌ها و برنامه‌های وزارت جهاد کشاورزی در ارتباط با توسعه کشاورزی و کم و کیف مرحله دوم هدفمندی یارانه‌ها و آثار و تبعات آن در بخش کشاورزی را تشریح و تبیین نمودند. با توجه به اهمیت سخنان ایراد شده توسط وزیر محترم در ارتباط با موضوع کشاورزی و ضرورت توجه به آن در سطوح مختلف، مرکز روابط عمومی و اطلاع‌رسانی بر آن شد تا نسبت به انتشار آن به عنوان ضمیمه پیام جهاد کشاورزی اقدام نماید.

فرازهایی از سخن‌ان وزیر جهاد کشاورزی

◆ تبریک سال نو و تشکر از نمایندگان در پشتیبانی و حمایت

از بخش کشاورزی

بسم الله الرحمن الرحيم

بنده قبل از هر چیز سال نو را خدمت همه عزیزان، نمایندگان محترم و اعضای هیأت رئیسه محترم مجلس تبریک و تهنیت عرض می‌کنم و از نمایندگان محترم مجلس در ارتباط با پشتیبانی و حمایتی که از بخش کشاورزی در بودجه سال ۹۳ و سایر پشتیبانی‌های که به عمل آوردند تشکر می‌کنم.

با توجه به توانمندی دانش بشری و تکنولوژی‌هایی که امروزه چه به صورت بالفعل و چه بالقوه در سطح جهانی وجود دارد، در صورتی که در ارتباط با بخش کشاورزی عزم ملی و پشتیبانی‌های لازم در ابعاد مختلف، به خصوص در بحث تجهیز منابع مالی بهره‌برداران به عمل آید، این امکان وجود دارد که ما به تراز مثبت غذایی در یک چشم‌انداز ۱۰ تا ۱۵ ساله در کشور دست پیدا کنیم. این امکان به خوبی وجود دارد؛ همانطور که مقام معظم رهبری فرمودند، در برنامه‌ریزی و سیاست‌های ما همان بحث برون‌نگری و درون‌زایی مورد نظر است، و قبل از اینکه استراتژی‌ها یا برنامه‌هایی که در این ارتباط از ماه‌ها قبل در وزارتخانه، توسط همکاران و کارشناسان مختلف با کمک بخش‌های مختلف تهیه شده را ارایه کنم، لازم می‌دانم به چند نکته اشاره کنم.

ویژگی های بخش کشاورزی و ضرورت حمایت و توجه ویژه به آن

بخش کشاورزی در مقایسه با سایر بخش‌ها خصوصیتی دارد که باید همواره آن را مد نظر داشته باشیم و اگر این نگاه ویژه را در روند حرکت و فرایندها نداشته باشیم، خواسته‌ها و اهدافی را که داریم در بین راه گم می‌شود، دلیل اشاره به این ویژگی‌ها این است که، این ویژگی‌های عمده، جدای از بحث‌های مثبتی که در بخش وجود دارد به نوعی، جنبه‌های منفی است که بایستی به آن دقت شود.

۱- ارزش افزوده پایین تولیدات کشاورزی در مقایسه با سایر بخش‌ها

بخش کشاورزی چه در ایران، چه در سایر کشورها در مقایسه با سایر بخش‌ها از ارزش افزوده کمتری برخوردار است. این موضوع ناشی از طبیعت و ماهیت این بخش است و بر همین اساس است که در برنامه‌ریزی‌ها در سطح جهانی عمدتاً بخش کشاورزی را مورد حمایت و پشتیبانی قرار می‌دهند زیرا اگر این اتفاق نیفتد تمام سمت و سوها، تمام نگاه‌ها، تمام منابع و تمام سرمایه‌ها به سمت خدمات می‌رود و سرمایه و منابعی برای تولید کشاورزی که تولید پایه است، نمی‌ماند. کشورهای پیشرفته که به این نکته توجه داشته‌اند، توانسته‌اند علیرغم تلاطمات بازارهای پولی و مالی، سرمایه‌های تولید بخش کشاورزی را روز به روز افزایش بدهند و خودشان را در ارتباط با محصولات کشاورزی از سایر کشورها، بی‌نیاز کنند.

۲- ریسک‌پذیری بالای بخش کشاورزی

دومین ویژگی که توجه خاص ما را می‌طلبد و جزو الزامات هر برنامه‌ای است و باید در بخش کشاورزی به آن توجه داشته باشیم، ریسک‌پذیری است. ریسک‌پذیری بخش کشاورزی در مناطق مختلف با ریسک‌پذیری سایر بخش‌ها به دلیل برخی عوامل نظیر؛ بیماری‌ها و آفات مختلف و تغییرات آب و هوایی (سرما و گرما) کم‌آبی، سیل، خشکسالی و مسابلی از این قبیل، قابل مقایسه نیست.

امسال برای نخستین سال، این موضوع، با مبلغ ۱۵۰ میلیارد تومان، ردیف پیدا کرده است، البته در سال‌های اخیر، بیش از ۱۲۰۰ میلیارد تومان هر سال برای این موضوع هزینه شده و صندوق بیمه محصولات کشاورزی الان چند هزار میلیارد تومان به بانک کشاورزی بدهکار است و بانک کشاورزی که باید از منابع آن برداریم و جای دیگر تبدیل به تراکتور و کمباین کنیم، به این دلیل زمین‌گیر شده است.

۳- ضرورت تأمین هزینه حساسیت غذایی کشور توسط دولت

کشاورزان ما محصولات و کالاهای اساسی را که غذای ماست تأمین میکنند، و ما به عنوان دولت، حکومت و مسولین، فوق العاده حساس هستیم، که مبادا قیمت این محصولات بالا برود، ولی هزینه این حساسیت را هم ما باید تأمین کنیم نه اینکه انتظار داشته باشیم کشاورز این هزینه را پردازد و روز به روز توان مالی او ضعیف تر شود.

با توجه به این سه ویژگی بخش کشاورزی تحت عنوان، ارزش افزوده کمتر، ریسک پذیری فوق العاده زیاد و حساسیت ما روی اصل تولید و قیمت، باید هزینه های این خواسته ها و مسایلی را که اشاره کردم تأمین کنیم، تا با یک برنامه ریزی دقیق، تولیدی پایدار داشت و براساس آن حرکت کرد.

◆ لزوم ورود سرمایه گذاری ترجیحی در بخش تولید

وقتی می گوئیم بخش کشاورزی ارزش افزوده کمتری دارد، باید منابعی را با ترجیحات خاص عرضه کنیم تا سرمایه وارد بخش شود زیرا اگر قرار است رشد تولید داشته باشیم، باید توسعه سرمایه گذاری در این بخش را بپذیریم. اقتصاد مقاومتی هم از ما همین را می خواهد تبدیل ظرفیت های بالقوه بخش کشاورزی به بالفعل، که این امر با سرمایه گذاری، پشتیبانی و حمایت

محقق می‌شود و نمی‌توان انتظار داشت که بخش کشاورزی نیز رأساً از بازار سرمایه و با رقابت با سایر بخش‌ها نیاز خودش را تامین کند بلکه حمایت‌های مختلف از جمله ایجاد فرصت و زمینه برای استفاده از اعتبارات فاینانس و نظایر آن هم باید مدنظر باشد.

◆ جبران کاهش سطح تولید گندم با افزایش بهره‌وری

امام امت (ره)؛ با حساسیت خاص این موضوع رو دنبال می‌کردند و فرازها و تاکیدات مهمی در ارتباط با گندم داشتند. مقام معظم رهبری هم همینطور. همه‌ی نمایندگان و آحاد مردم به گندم به عنوان یک نماد نگاه می‌کنند. در یکی دو دهه گذشته ۶/۵ میلیون هکتار از اراضی که ۲/۵ میلیون هکتار آن آبی و ۴ میلیون هکتار آن دیم است به تولید گندم، اختصاص دارد که در طرح‌های جدید با افزایش بهره‌وری و کاهش سطح، ۹۰۰ هزار هکتار از این اراضی از زیرکشت گندم خارج می‌شوند و محصولات دیگر از جمله کلزا که در تناوب با گندم است (و بزرگترین مشکل ما را در وابستگی یعنی روغن را حل می‌کند) جایگزین آن می‌شود. و به این ترتیب در یک افق ۵ ساله و در یک برش ۱۰ ساله پایداری تولیدات مذکور را ساماندهی خواهیم کرد و برای این هدف بایستی همه در قبال الزامات، این طرح را حمایت کنیم.

◆ ضرورت عزم ملی برای تحقق راهبرد اقتصاد مقاومتی

نکته‌ی مهم این است که بحث اقتصاد مقاومتی، عزم ملی می‌خواهد که مقام معظم رهبری در جلسه سران سه قوه هم فرمودند، بنابراین در مرحله عمل و اجرا، در بخش کشاورزی نیابستی این بخش را در میانه عرصه‌های دیگر رها کنیم که اگر چنین شود کار زیادی از دستان بر نمی‌آید.

◆ تولید ۷۰ درصدی روغن در یک افق ۱۰ ساله در کشور

در ارتباط با بحث روغن - که در حال حاضر زیر ۱۵ درصد خودکفایی داریم - در یک افق ۱۰ ساله حدود ۷۰ درصد نیاز کشور را می‌توانیم تامین کنیم، البته اگر آن الزامات را که ذکر کردم فراهم کنیم.

◆ کاهش واردات محصولات غذایی از ۱۳ میلیون تن به ۳ میلیون تن

در یک جمله کلی، این طرح ها فعالیت‌های ما را به سمتی هدایت می‌کند که ما حدود ۱۳ میلیون تن محصولات غذایی را که سال گذشته وارد کرده‌ایم، را در یک دوره مشابه ۷ میلیون تن و در یک دوره ۱۰ ساله به ۳ میلیون تن کاهش دهیم. قطعاً در فاصله ۷ تا ۳ میلیون تن، چشم‌اندازی را که در ارتباط با تراز تجاری مواد غذایی، مطرح کردیم، امیدواریم مثبت بشود.

برنامه های
وزارت
جهاد کشاورزی
در خصوص
اقتصاد مقاومتی

◆ برنامه‌های وزارت جهاد کشاورزی در ارتباط با اقتصاد مقاومتی

ما ۵ برنامه در ارتباط با اقتصاد مقاومتی داریم که از این برنامه‌ها، طرح‌هایی در می‌آید (که یکی از این طرح‌ها، طرح افزایش گندم است):

۱- برنامه ارتقای بهره‌وری و افزایش تولیدات محصولات راهبردی

۲- برنامه ارتقای بهره‌وری، افزایش تولید نهاده‌های بخش کشاورزی

۳- برنامه ذخایر راهبردی محصولات کشاورزی (امنیت غذایی)

۴- برنامه توسعه صادرات مواد غذایی و محصولات کشاورزی

۵- برنامه استفاده از منابع تولید خارجی در چارچوب کشت‌های فرا سرزمینی (که این هم یک ترم جدیدی است که بعضی از کشورها در ارتباط با مشکلات تأمین غذا به آن پرداخته‌اند و در آنجایی که نتوانستند در داخل سرزمین خودشان آن ایمنی خاطر و مقاوم سازی را ایجاد کنند از این ترم فرا سرزمینی استفاده می‌کنند).

این کل برنامه‌هایی است که تهیه شده است. قطعاً در چارچوب این برنامه‌ها، ما طرح‌هایی را خواهیم داشت. در ارتباط با بند اول طرح‌های برنج، پنبه، گندم، ذرت، روغن، گوشت قرمز، سفید، شیر و... در این زمینه وجود دارد که طرح‌های مقدماتی آن نیز تهیه شده است.

فاز دوم هدفمندی یارانه ها و چشم انداز بخش کشاورزی

◆ اجرای فاز دوم هدفمندی یارانه‌ها

در ارتباط با اجرای فاز دوم هدفمندی یارانه‌ها، از اتفاقاتی که باید با کمال تأسف به آن اشاره کنیم این است که از این منابع که در این مرحله استحصال می‌شود، عدد و رقمی برای بخش کشاورزی برای پشتیبانی و حمایت در اختیار قرار داده نمی‌شود، چون وجود ندارد و آنچه که تأمین می‌شود در واقع به نوعی هزینه شده است. به ما قول داده شده است با پیگیری‌هایی که به عمل آمده چنانچه در ارتباط با ثبت نام یارانه‌ها، صرفه جویی در ارتباط با هزینه‌های ثابت ایجاد شود، بخشی از آن را به ما خواهند داد، چون در تبصره ۲۱ هم به صورت یک بند عمومی به عنوان تولید و غیره آمده است که ما بخشی از آن هستیم. اما سهمی از این عددی که در ارتباط با افزایش قیمت است در شرایط موجود به همان یکی دو مقوله‌ی سلامت و امنیت غذایی اختصاص داده‌اند، در ارتباط با تولید، عدد و رقم خاصی نمانده است که بتوانند در اختیار ما قرار دهند.

منتهی در ارتباط با منابع و محدودیت‌هایی که داشتیم، دنبال آن هستیم که آسیب‌پذیری خودمان را به حداقل برسانیم و همان طور هم که اشاره کردم درخواست‌های زیادی در این زمینه داشتیم و داریم و منابع زیادی را این بخش می‌طلبد.

یکی از بحث‌های مربوط به این زمینه جهت کاهش آسیب‌پذیری، مصرف بهینه سوخت است به نحوی که ابنیه‌ای که مصرف سوخت دارند را بتوانیم با تسهیلات ارزان قیمت در حد تسهیلات قرض‌الحسنه و نرخ‌های پایین بازسازی و ایمن کنیم، تا کاهش مصرف سوخت داشته باشد، یا در ارتباط با ماشین‌آلات کشاورزی، بتوانیم، ادوات و ماشین‌آلات جدید را وارد بخش کنیم. برنامه‌های آن را هم تهیه و تدوین کرده‌ایم و باید در مرحله دوم ببینیم که این ثبت‌نام‌ها به کجا می‌رسد و اگر منابع آن ایجاد شود در اختیار ما قرار بگیرد. این وضع موجود است.

گزیده محورهای تأکیدی وزیر جهاد کشاورزی در خصوص اقتصاد مقاومتی

(جلسه شورای مدیران وزارت جهاد کشاورزی ۱۳۹۳/۱/۹)

◆ بخش کشاورزی از مخاطبان اصلی سیاست‌های اقتصاد مقاومتی است.

◆ باید با سیاست‌های ابلاغی اقتصاد مقاومتی با رویکرد فرصت‌سازی برای بخش کشاورزی نگاه شود.

◆ در راستای تحقق اقتصاد مقاومتی مدیران باید برنامه‌های اجرایی حوزه‌های کاری خود را در زمینه تحکیم بخشی و پایدارسازی بنیان‌های کج‌کشاورزی و تامین نهاده‌های اساسی تولیدات کشاورزی با محوریت تولید ملی و براساس اصول کشاورزی پایدار را به فوریت تهیه کنند.

مرکز روابط عمومی و اطلاع رسانی وزارت جهاد کشاورزی